

Kontrollutvalget i Loppa kommune

Møte nr. 2/2021
12. MAI 2021

Arkivkode
4/1 07
Journalnr.
2021/17098-3

S A K S F R E M L E G G

SAK 09/2021 ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING 2020 FOR LOPPA KOMMUNE - KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE

Saksbehandler: Tom Øyvind Heitmann

Saksdokumenter:

- Loppa kommunes årsregnskap for 2020 (vedlagt)
- Loppa kommunes årsmelding for 2020 (vedlagt)
- Revisors beretning (vedlagt)

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget vedtar følgende uttalelse som sendes til kommunestyret med kopi til formannskapet, jfr. kommuneloven § 14-3 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3:

Kontrollutvalgets uttalelse om Loppa kommunes årsregnskap og årsberetning for 2020:

Kontrollutvalget har i møte 12. mai 2021 behandlet Loppa kommunes årsregnskap og årsberetning for 2020. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte reviderte årsregnskapet, kommunedirektørens årsberetning og revisjonsberetningen av 14. april 2021.

Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet, for å legges fram i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet.

Loppa kommunes årsregnskap viser et netto driftsresultat på kr. 12 409 430,56 og et merforbruk på kr. 0. Årsregnskapet består av balanse pr. 31. desember 2020, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Kontrollutvalget har merket seg at revisor har avgitt en revisjonsberetning med forbehold om årsberetningen, og skriver følgende:

«Bevilgningsoversikt investering viser vesentlig budsjettavvik på investeringsinntekter og utgifter. Det er ikke redegjort for budsjettavvik på investeringsinntekter og utgifter i kommunedirektørens årsberetning, slik kommuneloven §14-7 krever.»

Kontrollutvalget har merket seg at kommunestyrets vedtatt hovedmål og delmål for økonomistyringen er innfridd i 2020.

Kontrollutvalget støtter kommunedirektørens omtale og vurderinger av den økonomiske situasjonen i årsberetningen for 2020. Årsregnskapet og årsberetningen gir en god oversikt over den økonomiske situasjonen for Loppa kommune pr. 31. desember 2020.

Kontrollutvalget vil påpeke at det er viktig å fortsette å ha fokus på den økonomiske situasjonen og arbeidet med å tilpasse utgiftsnivået til inntektsrammen for å møte framtidige utfordringer.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet innstiller til vedtak, jf. kommuneloven § 14-3, tredje ledd, og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3. Uttalelsen fra kontrollutvalget skal stiles i original form til kommunestyret, med kopi til formannskapet. Kommunedirektøren skal ifølge forskrift levere årsregnskapet senest 15. februar året etter regnskapsåret og årsberetning senest innen 31. mars året etter regnskapsåret.

Årsregnskapets funksjon er å gjøre rede for tilgangen på og anvendelse av de midlene som er stilt til rådighet. Årsregnskapet ses i sammenheng med kommunens årsberetning - hvor det også redegjøres for arbeidet gjennom året og for hva som er oppnådd. Sammen utgjør dette de viktigste dokumentene en kommune avgir i løpet av året.

Årsberetningen skal blant annet redegjøre for forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utvikling og stilling, og om den økonomiske stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid, jf. kommuneloven § 14-7. Dette er i henhold til de grunnleggende krav til økonomiforvaltningen i kommunen, jf. kommuneloven § 14-1.

I ny kommunelov er det innført krav om å utarbeide et konsolidert regnskap for kommunen som juridisk enhet. Dette er imidlertid ikke aktuelt for Loppa kommune.

Årsregnskapet for 2020

Årsregnskapet består av:

- Loppa kommunes årsregnskap med noter

Loppa kommunes årsregnskap viser et netto driftsresultat på kr. 12 409 430,56 og et merforbruk på kr. 0.

Kommunestyret har vedtatt følgende hovedmål og delmål for økonomistyringen: ¹

Kommunestyret i Loppa kommune har vedtatt ett hovedmål og tre delmål for kommunens økonomistyring:

- Hovedmål:
Loppa kommunestyre har som hovedmål å øke kommunens økonomiske handlefrihet slik at vi kan møte uforutsette svingninger i inntekter og utgifter
- Delmål:
For å bedre kommunens handlefrihet har kommunestyret vedtatt følgende delmål:
 - Netto driftsresultat bør være 2 % av driftsinntektene
 - Kommunens totale lånegjeld bør ikke overstige 50 % av driftsinntektene
 - Det skal være mindre vekst i driftsutgiftene enn i driftsinntektene

Hovedmålet om å øke kommunens økonomiske handlefrihet

Kommunestyret i Loppa har vedtatt hovedmål å øke kommunens økonomiske handlefrihet slik at kommunen kan møte uforutsette svingninger i inntekter og utgifter. I årsmeldingen for 2020 skriver kommunens administrasjonssjef at hovedmålet er nådd i 2020 ved at den økonomiske handlefriheten er økt det siste året. Administrasjonssjefen skriver videre i årsmeldingen at kommunen har brukt av oppsparte midler på fond, men at kommunen har satt av mer enn det den har brukt.

Delmål 3 om mindre vekst i driftsutgiftene enn i driftsinntektene

Kommunestyret i Loppa har vedtatt at det skal være mindre vekst i driftsutgiftene enn i driftsinntektene. I årsmeldingen for 2020 skriver administrasjonssjefen at driftsutgiftene ligger på samme nivå som året før, mens det har vært en betydelig økning driftsinntektene.

Delmål 2 om lånegjeld

Kommunestyret i Loppa har vedtatt at kommunens totale lånegjeld ikke bør overstige 50 % av driftsinntektene. I årsmeldingen for 2020 skriver administrasjonssjefen at den totale lånegjelden utgjør 26,09 % (mot 80 % i 2003) av driftsinntektene.

Delmål 1 om netto driftsresultat

Kommunestyret i Loppa har vedtatt at netto driftsresultat bør være 2 % av driftsinntektene. I årsmeldingen for 2020 skriver administrasjonssjefen at netto driftsresultat er på 7,64, og at dette i hovedsak skyldes utbetalingen fra Havbruksfondet.

¹ Årsberetning 2020 kapittel 4.9, s. 20.

Sekretariatet vil kort nevne at en kommunes netto driftsresultat er et finansielt nøkkeltall som uttrykker andelen av årets driftsinntekter som ikke er blitt benyttet til dekning av årets driftsutgifter, og som derfor er avsatt til fond, til finansiering av investeringer, eller er ubrukt. *Det er netto driftsresultat som er det viktigste måltallet for kommunene.* Sammen med andre indikatorer brukes det til å analysere kommunens økonomi. Generelt er et godt netto driftsresultat en indikator på at kommunen har økonomisk handlefrihet.

I Loppa kommunes årsmelding for 2020 framgår det at kommunen har hatt følgende netto driftsresultat i perioden 2015-2020:²

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Netto driftsresultat	3 769 814	6 329 121	5 908 142	30 887 833	-4 361 691	12 409 431
Sum driftsinntekter	133 559 022	139 594 510	145 986 666	169 368 248	145 668 697	162 328 488
Netto drift i % av sum driftsinntekter	2,82 %	4,53 %	4,05 %	18,24 %	-2,99 %	7,64 %

Oversikten for årene 2015-2020 viser at Loppa kommune med unntak av i 2019 har hatt et netto driftsresultat som er i tråd med kommunestyrets vedtatte delmål om dette.

Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler at netto driftsresultat for kommunesektoren over tid bør utgjøre om lag 2 % av driftsinntektene, med et anbefalt nivå på 1,75 % for kommunene. Loppa kommunes netto driftsresultat i 2020 er i tråd med denne anbefalingen.

KOSTRA-tall viser at Loppa kommune i 2020 har et høyere netto driftsresultat enn KOSTRA-gruppe 15 (5,5 %) og landet uten Oslo (2,4 %).

Diverse andre finansielle nøkkeltall

Arbeidskapitalen

Det finansielle nøkkeltallet om endring i arbeidskapitalen er et mål på om likviditeten bedres eller svekkes. Arbeidskapitalens driftsdel er et mål på likviditet til frie driftsformål. Denne kan ikke være negativ over lang tid, da det vil innebære at kommunen vil være avhengig av bundne midler eller lånemidler for å dekke løpende betalingsforpliktelser gjennom året. I Loppa kommunes årsmelding for 2020 framgår følgende endringer i arbeidskapitalen i perioden 2015-2020:³

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Omløpsmidler 01.01.	49 959 930	50 732 610	57 632 070	63 377 498	87 622 167	70 259 482
Omløpsmidler 31.12.	50 732 610	57 632 070	63 377 498	87 622 167	70 259 482	67 890 384
Endring omløpsmidler	772 680	6 899 460	5 745 428	24 244 669	-17 362 685	-2 369 098
Kortsiktig gjeld 01.01.	14 167 569	13 786 585	14 034 806	15 598 383	9 096 344	11 106 274
Kortsiktig gjeld 31.12.	13 786 585	14 034 806	15 598 383	9 096 344	11 106 274	1 587 215
Endringer korts. gjeld	380 983	-248 221	-1 563 577	6 502 040	-2 009 930	9 519 059
Endringer i arbeidskapitalen	1 153 663	6 651 239	4 181 851	30 746 709	-19 372 615	7 149 961

² Årsmelding 2020, s. 14.

³ Årsmelding 2020, s. 17.

Endring i arbeidskapitalen er positiv i 2020 sett imot 2019. I kommunes årsmelding for 2020 skriver administrasjonssjefen at arbeidskapitalen har økt med kr 7.749.960 ved utgangen av 2020, samt at kommunens likvide situasjon har forbedret seg sett i forhold til forrige år.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond er frie fond og står til kommunestyrets frie disposisjon. Kommunen bør til enhver tid ha en «buffer» til å møte uforutsette hendelser, som svikt i inntekter eller økte utgifter. Kommunen vil automatisk sikre denne «bufferen» dersom store deler av et positivt netto driftsresultat årlig avsettes til disposisjonsfond. Når disposisjonsfondet har nådd en viss størrelse, kan fondet bidra til at kommunen i større grad kan egenfinansiere investeringene sine.

Loppa kommunes årsmelding for 2020 viser følgende utvikling i kommunens disposisjonsfond for perioden 2018-2020:⁴

Disposisjonsfond	2018	2019	2020
IB 0101	22 647 618,14	47 005 642,20	32 380 253,56
Avsetninger driftsregnskapet	27 604 279,02	5 090 066,77	16 627 837,19
Innbetalte avdrag fra lån			
fiskerifond			
Bruk av avsetninger driftsregnskapet	-461 254,96	-2 470 744,40	-11 436 725,81
Bruk av avsetninger investerings-regnskapet	-2 785 000	-15 244 711,01	
Flytting av disp.fond til bundne fond		-2 000 000	
UB 31.12	47 005 642,20	32 380 253,56	37 571 364,94

Loppa kommune har ikke vedtatt handlingsregler for disposisjonsfondet.

I årsberetningen for 2020 er det oppgitt at Loppa kommunes disposisjonsfond var på kr 37.571.364,94 i 2020. Det framgår imidlertid ikke av årsberetningen hvor stort disposisjonsfondet er sett som andel av driftsinntekter (prosent).

Sekretariatet har ved utplukk av tall fra driftsregnskapet foretatt følgende beregninger:

- Bruttoinntekt er kr 162 328 488,11
- Driftsregnskapet pr. 31.12.20 viser et disposisjonsfond på kr 37,5 mill.
Det vil si at disposisjonsfondet er på om lag 23 % av brutto driftsinntekter

Per 5. mai 2021 foreligger det ikke KOSTRA-tall som angir hva som er Loppa kommunes disposisjonsfond sett som andel av brutto driftsinntekter (prosent). For KOSTRA-gruppe 15 er disposisjonsfondet oppgitt å være 19,4 %, mens det for landet uten Oslo er oppgitt å være 11,8 %. Dette betyr at Loppa kommunes disposisjonsfond sett som andel av brutto driftsinntekter i 2020 er høyere enn KOSTRA-gruppe 15 og landet uten Oslo.

⁴ Årsmelding 2020 s. 58, note 5.

Lånegjeld

Kommunes lånegjeld utgjør ved årsskiftet 2020 kr 42.347.072, noe som er om lag på samme nivå som året før. Loppa kommunes årsmelding for 2020 viser følgende utvikling i kommunens lånegjeld for perioden 2015-2020:⁵

Lånegjeld pr. 31.12.	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totale lån	45 092 775	43 724 354	40 136 255	40 010 900	42 079 377	42 347 072
Gjeld pr. innbygger	47 416	45 169	42 653	43 632	47 387	49 241

I årsmeldingen for 2020 skriver administrasjonssjefen blant annet at fra 2013 begynte lånegjelden å gå ned per innbygger, men at den nå på nytt er økende, noe som skyldes synkende folketall i kommunen.

Noter til regnskapet

Det blir i notene til regnskapet gitt en del viktig tilleggsinformasjon som har betydning for forståelsen av regnskapet.

Årsberetningen

Kommunens årsberetning gir en utdypende beskrivelse av driften i 2020.

I innledningen til årsberetningen framgår det at administrasjonssjefen er bekymret for økningen i driftskostnadene på tekniske tjenester. Administrasjonssjefen uttrykker at kommunen raskt må omstille seg til et bærekraftig driftsnivå der driften gir et årlig overskudd som kan bidra til å bevare det samfunnsansvaret «vi sammen bærer».

Revisjon

Loppa kommune sitt årsregnskap er revidert av Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS. Revisjonen skal planlegges, gjennomføres og rapporteres slik lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk krever. Revisor skal også vurdere risikoen for at det kan foreligge feilinformasjon i årsregnskapet som følge av misligheter og feil.

Revisorsberetning skal inkludere uttalelse om Loppa kommunes årsregnskap og regnskapsrevisor skal uttale seg om det er avdekket forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Revisjonsberetningen

Revisorsberetningen inkluderer uttalelse om kommunens årsregnskap og uttalelser om øvrige lovmessige krav.

Revisjonsberetningen skal ifølge ny kommunelov § 24-8 avgis av revisor uten ugrunnet opphold, og senest 15. april. Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS har avgitt en revisjonsberetning med forbehold, den 14. april 2021.

⁵ Årsmelding 2020 s. 17.

I revisors grunnlag for konklusjon med forbehold heter det følgende:

«Bevilgningsoversikt investering viser vesentlig budsjettavvik på investeringsinntekter og utgifter. Det er ikke redegjort for budsjettavvik på investeringsinntekter og utgifter i kommunedirektørens årsberetning, slik kommuneloven §14-7 krever.»

Sekretariatets vurderinger

Kontrollutvalget skal påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte.

Kontrollutvalget skal også avgi uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning basert blant annet på avlagt revisjonsberetning.

Sekretariatet viser til revisors beretning, som er avgitt som beretning med forbehold. Utover dette forutsettes det at opplysninger om økonomiforvaltningen i kommunen sitt årsregnskap og årsberetningen er i tråd med gjeldende lover og regler for området.

Sekretariatet har utarbeidet forslag til kontrollutvalgets uttalelse som baserer seg på en gjennomgang av ovennevnte dokumenter. Forslaget til uttalelse fremgår i sekretariatets tilrådning innledningsvis i dokumentet.

Det legges til grunn at uttalelsen kan justeres dersom det i kontrollutvalgets møte fremkommer supplerende opplysninger ved orienteringer/presentasjon som aktualiserer dette.